

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce:	Komunikace mezi školou a rodinou jako klíčový faktor při výchově a vzdělávání Romů školního věku
Autor:	Bc. Radka Kubínová
Posudek vypracoval:	PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.

Předložená diplomová práce je zajímavým příspěvkem k problematice vzdělávání romských dětí, resp. problematice spolupráce (romské) rodiny a školy. Jedná se o téma potřebné a práce díky rozsahu provedeného výzkumného šetření může být relevantním obohacením poznání v dané oblasti. Cílem práce, který autorka uvádí v úvodu, je: „zjistit, zda mají rodiče romských žáků zájem komunikovat se školou, (...), jestli je vůbec vzdělávání jejich dětí zajímavá, zda dbají na jejich přípravu na vyučování“, dále zda případně existuje „nějaký rozdíl v prospěchu a úspěšnosti ve škole u dětí, jejichž rodiče mají pozitivní přístup k dané věci a u dětí(,) u jejichž rodičů je tomu naopak.“ Přičemž je nutno podotknout, že realizované šetření tyto otázky nahlíželo z perspektivy učitelů ZŠ, což autorka v textu práce ne vždy důsledně zohledňuje.

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Práce je psána čtivě, její stylistika odpovídá požadavkům odborného stylu. Při pročitání textu bylo možné narazit na několik překlepů či jazykových chyb, jejich celkový počet však vzhledem k rozsahu práce nepůsobil výrazně rušivě. Formální stránka práce je pečlivá. Seznam použitých zdrojů čítá solidních 50 položek, dominují zde přehledové publikace, odkazy na specificky zaměřené stati z odborných časopisů nebo na cizojazyčné zdroje jsem nezaznamenal; použité zdroje jsou citovány korektně. Požadavky kladené na rozsah diplomové práce byly splněny.

Obsahová stránka práce

Práce je členěna do osmi základních kapitol. Jejich struktura se vzhledem k cílům práce jeví jako smysluplná, celkově tvoří kompaktní celek. Jako zbytečné vzhledem k cílům práce vnímám pouze zařazení kapitol 2 a 3. Vzhledem k zaměření práce v textu naopak postrádám zmapování dosavadních výzkumů na dané téma, zdůvodnění použitého výzkumného nástroje (dotazníku) a jeho konstrukce, resp. užší provázání teoretických statí s vlastním výzkumným šetřením.

Celkově je text práce na dobré úrovni, autorka se vyjadřuje logicky a srozumitelně. K textu mám tyto poznámky, resp. podněty k diskusi při obhajobě:

- Na s. 44 je uvedeno poměrně zásadní, nicméně nepřilíš zdůvodněné tvrzení: „Úroveň vzdělávání Romů není vyšší ani v současné době, naopak se dá očekávat spíše zhoršování.“
- s. 70: Uvedené hypotézy H1 a H4 nejsou hypotézami ve smyslu kvantitativního výzkumu.
- s. 75: Nejsou uvedené výsledky (počet rodičů, kteří se školou nekomunikují) v rozporu?
- Z údajů na s. 76 vyplývá, že rodiče s učiteli nejčastěji probírají prospěch a chování jejich dětí, nikoli vztahy ve škole. Není to rozpor s tvrzeními uvedenými v teoretické části textu? Stejně tak se jako rozporná jeví zjištění na s. 77.
- Hodnoty v grafu č. 7 neodpovídají hodnotám uvedeným v textu.

Kromě některých výše uvedených výhrad se diplomandka v průběhu obhajoby může vyjádřit k těmto otázkám:

1. V textu se hovoří o konceptech integrace a asimilace. Jaké důsledky má realizace těchto konceptů pro formulování různých koncepcí vzdělávání?

2. Na s. 39 se poukazuje na skutečnost, že škola může být chápána jako integrační činitel, ale také jako nástroj reprodukce sociálních nerovností. Ke kterému pólu by se přiklonilo Vaše hodnocení české základní školy ve vztahu k Romům a proč?
3. Na s. 51–52 se kriticky poukazuje na to, že obvykle používané testy školní zralosti znevýhodňují děti z romského prostředí a jsou tak kulturně diskriminační. Není ovšem smyslem testů školní zralosti také diagnostika míry adaptovanosti na „kulturu školy“? Je tato kritika oprávněná?

Přes několik výše uvedených výhrad hodnotím práci jako celek pozitivně. Jako slabinu výzkumného šetření vidím absenci pokusu o hlubší interpretaci výsledků ve vztahu k představené teorii (kap. 8.4.2 nabízí spíše opakovanou sumarizaci). Velmi kladně hodnotím v DP často opomíjený pokus o diskusi vlastních zjištění s nálezy jiných autorů.

Předloženou práci **doporučuji** k obhajobě; v závislosti na průběhu obhajoby navrhuji hodnocení stupněm: „výborně“ / „velmi dobře“.

V Českých Budějovicích, 16. května 2012.

